

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	๓
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.4 ขอบเขตการศึกษา	7
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	9
1.6 นิยามศัพท์	10
1.7 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมปริทัศน์	10
1.7.1 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	10
1.7.2 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	15
1.7.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของชุมชน	16
1.7.4 แนวคิดเกี่ยวกับวนเกษตร	20
1.7.5 เจื้อนใจและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปลูกพืช	26
1.7.6 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการผลิตพืชเชิงเดี่ยว	31
1.7.7 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของเกษตรกรรมต่อนิวเคลียร์ชาติ	33
1.7.8 แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรดินและการอนุรักษ์ดินและน้ำ	36
1.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	47
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย	50
2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	52
2.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	55
2.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการศึกษา	56
บทที่ 3 บริบทชุมชน	57
3.1 ลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ	57
3.2 บริบททางสังคม	66
3.3 ลักษณะการใช้ที่ดิน	72
3.4 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	73
บทที่ 4 ภูมิปัญญาในการจัดการสวนไม้ผลผสมป่าและการจัดการสวนไม้ผลเชิงเดี่ยว	74
4.1 การทำสวนลองกองผสมป่า	75
4.1.1 เงื่อนไขทางด้านกายภาพในการทำสวนลองกองผสมป่า	75
4.1.2 เงื่อนไขด้านการถือครองที่ดินในการทำสวนลองกองผสมป่า	76
4.1.3 เงื่อนไขทางด้านสังคมในการทำสวนลองกองผสมป่า	77
4.1.4 เงื่อนไขด้านระบบการผลิตในการทำสวนลองกองผสมป่า	92
4.2 การทำสวนลองกองเชิงเดี่ยว	97
4.2.1 เงื่อนไขทางด้านกายภาพในการทำสวนลองกองเชิงเดี่ยว	97
4.2.2 เงื่อนไขด้านการถือครองที่ดินในการทำสวนลองกองเชิงเดี่ยว	99
4.2.3 เงื่อนไขทางด้านสังคมในการทำสวนลองกองเชิงเดี่ยว	99
4.2.4 เงื่อนไขด้านระบบการผลิตในการทำสวนไม้ผลเชิงเดี่ยว	100
4.3 สรุปการเปรียบเทียบความแตกต่างที่ได้จากการทำสวนไม้ผลผสมป่ากับสวนไม้ผลเชิงเดี่ยว	106
บทที่ 5 ผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจและผลต่อนิเวศ	125
5.1 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต	125
5.1.1 ต้นทุนในการผลิตของสวนไม้ผลผสมป่า	125
5.1.2 ผลผลิตลองกองในสวนผสมป่า	131
5.1.3 การตลาด	133
5.1.4 ราคาของผลผลิต	134

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 ต้นทุนในการผลิตและผลผลิตของสวนลองกองเชิงเดี่ยว	135
5.2.1 ต้นทุนในการผลิตลองกองเชิงเดี่ยว	135
5.2.2 ผลผลิตลองกองในสวนเชิงเดี่ยว	140
5.2.3 ระบบตลาด	142
5.2.4 ราคาของผลผลิต	144
5.3 การเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของลำต้น ทรงพุ่มจำนวนลูก/พวง ของลองกองในสวนไม้ผลผสมป่าและในสวนเชิงเดี่ยว	144
5.4 การเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตของลองกองผสมป่าและเชิงเดี่ยว	145
5.5 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจต่อการทำสวนผสมป่า และสวนเชิงเดี่ยว	147
5.6 ผลกระทบจากการทำสวนไม้ผลผสมป่ากับสวนไม้ผลเชิงเดี่ยวต่อ ระบบนิเวศป่า	150
บทที่ 6 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	154
6.1 สรุปผลการศึกษา	154
6.2 อภิปรายผลการศึกษา	168
6.3 ข้อเสนอแนะ	172
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	178
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	179
ประวัติผู้เขียน	189

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1.1	คุณสมบัติทางเคมีของดิน	40
3.1	ข้อมูลทางอากาศในช่วงปี 2544-2548 ที่สถานีตรวจวัดน้ำฝนบริเวณที่ทำการ	61
3.2	อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	65
3.2	แหล่งน้ำในหมู่บ้านขุนห้วย	68
3.4	จำนวนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมบ้านขุนห้วย	69
3.5	หลักสูตรการฝึกอบรมของชาวบ้านขุนห้วย	70
4.1	ลักษณะและประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้บริเวณป่าห้วยสวน	81
4.2	คุณสมบัติและประโยชน์ของต้นไม้ในการหมุนเวียนธาตุอาหารพืช	84
4.3	คุณสมบัติของต้นไม้ต่อการควบคุมอากาศใกล้ผิวดิน	86
4.4	ต้นไม้กับการป้องกันการชะล้างหน้าดินและความรุนแรงของฝน	90
4.5	ไม้พื้นล่างกับการป้องกันการชะล้างหน้าดินและความรุนแรงของฝน	90
4.6	ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับชนิดของต้นไม้และพืชอื่นที่ช่วยป้องกันตลิ่งพัง	92
4.7	การใช้ปุ๋ยในสวนผสมป่าและสวนเชิงเดี่ยว	94
4.8	โรคและการกำจัดโรคในการทำสวนไม้ผล	95
4.9	ปฏิทินการใส่ปุ๋ยลงกองของสวนเชิงเดี่ยว	102
4.10	การเปรียบเทียบความแตกต่างจากการทำสวนระหว่างสวนวนเกษตรกับสวนไม้ผลเชิงเดี่ยว	107
4.11	การเปรียบเทียบข้อเด่น ข้อด้อย ของการทำสวนไม้ผลผสมป่า “ระบบวนเกษตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	116
5.1	ต้นทุนการผลิตสวนไม้ผลผสมป่า	130
5.2	ผลผลิตตลิ่งกองในสวนผสมป่า	132
5.3	เส้นรอบวงของผลตลิ่งกองและจำนวนลูก	133
5.4	ต้นทุนในการผลิตสวนไม้ผลเชิงเดี่ยว	138
5.5	ผลผลิตตลิ่งกองในสวนเชิงเดี่ยว	140
5.6	เส้นรอบวงของผลตลิ่งกองสวนเชิงเดี่ยว	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
5.7	การเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของลำต้น ทรงพุ่มจำนวนลูก/พวงของ ลองกองในสวน	142
5.8	ไม้ผลผสมป่าและในสวนเชิงเดี่ยว	145
5.9	การเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของลองกองในสวน	146
5.10	การเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตของลองกองผสมป่าและเชิงเดี่ยว	149
5.11	การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนระหว่างการทำสวนลองกอง ผสมป่าและการทำสวนลองกองเชิงเดี่ยว	149
5.12	ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่อไร่ต่อปี ของการทำสวนไม้ผลผสมป่าและสวน ไม้ผลเชิงเดี่ยว	150
6.1	การเปรียบเทียบการทำสวนระหว่างสวนวนเกษตรกับสวนลองกองเชิงเดี่ยว	156

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	49
3.1 อาณาเขตและที่ตั้งของหมู่บ้านขุนห้วย ต. นานกกก อ. ลับแล จ. อุตรดิตถ์	58
3.2 ลักษณะหมู่บ้านขุนห้วย ตำบลนานกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	58
3.3 ลักษณะภูมิประเทศ บ้านขุนห้วย ต. นานกกก อ. ลับแล จ. อุตรดิตถ์	59
3.4 กลุ่มชุดดิน ต. นานกกก อ. ลับแล จ. อุตรดิตถ์	64
3.5 โครงสร้างทางสังคมบ้านขุนห้วย ต. นานกกก อ. ลับแล จ. อุตรดิตถ์	67
5.1 ต้นทุนผันแปรในการผลิตล่องกองผสมป่า	128
5.2 ระบบการตลาดล่องกอง	134
5.3 ต้นทุนในการผลิตล่องกองเชิงเดี่ยว	136
5.4 การตลาดล่องกองในสวนเชิงเดี่ยว	143